

2.

17

1.

2.

3.

4.

6.

17

1.

26.
Q. D. B. V.
DISSERTATIO SOLENNIS MEDICA
DE

HYDROPE ASCITE,

1715, 2.

QVAM
DIVINO ADSPIRANTE NUMINE,
IN ILLUSTRIS AD VARNUM ACADEMIA,
GRATIOSISSIMÆ FACULTATIS MEDICÆ CONSENSU,
PRÆSIDE

PRO-DECANO SPECTABILI,

DN. JOH. ERNESTO
SCHAPERO,

MED. D. E. JUS. V. E. PROFESS. DUC. PUBL. PRIM. & ORD.
CELEBERRIMO, FACULTATIS SILE SENIORE, SERENISS.
ET SOLENNITER CAPESSENDI
DUCIS REGENTIS MECKLENBURGICI CONSILIARIO
AULICO ATQVE ARCHIATRO,
PATRONO, PRÆCEPTORE AC EVERGETA, OMNI
OBSERVANTIÆ ET HONORIS CULTU AD BUSTA COLENDO.

PRO LICENTIA

SUMMOS IN ARTE MEDICA HONORES, IN
SIGNIA ET PRIVILEGIA, MORE MAJORUM LEGITIME
ET SOLENNITER CAPESSENDI

DIE IV. APRIL. A. MDCCXV. IN AUDITORIO MAJORI

Horis ante & Pomeridianis publico Eruditorum

Examini submittit

CAROLUS NICOLAUS
EGGEBRECHT,

Stralsund. Pomeran.

ROSTOCHII, Typis JOH. WEPPLINGI. SER. PRINC. & ACAD. Typogt.

DISSERTATIO SOLENNIS MEDICA
DE

HYPPOCRATE

DEO,
PATRIÆ,
ATQVE
PATRONIS.

DR. JOH. ERNESTO
SCHNEIDERO,

MEDICINÆ PRACTICÆ
PROFESSORIS
PATRONO PRÆCEPTORIS AC EVANGELISTÆ OMNIBUS
OBSERVANTIBUS ET HONORIS CULU AD PÆTIA COLENDO.

PRO LICENTIA
SUMMUS IN ARTE MEDICÆ HONORIS. IN
ROMA ET IN NEAPOLI ADOLESCENTIAM LEGITIMAM
ET COLLEGIIUM CÆSAREUM
DIE IN REGIA MAREM IN AUSTRO MARIAM
HABERE LICEAT & PONTIFICIS APOSTOLICI LICEATURÆ
FACIENDÆ

CAROLUS NICOLAUS
EGGERECHT,

Præfatus Pontifex

PROOEMIUM.

Vamdium sub sanguinis circulo secretiones & excretiones secedaneorum è sanguine humorum ritè perficiuntur, cœconomia nostri corporis facta recta apprehenditur, & omnia ordine & mensurâ procedunt. Quam primum autem aut in secretionibus aut etiam excretionibus notabile evenit impedimentum, nec deficiunt molestiæ, nec morbi. Inter eos frequentissimi sunt, qui catarrhi dicuntur & nomine quidem diverso pro diversa parte veniunt, juxta versiculum:

Si fluat ad pectus, dicatur Rheûma Catarrhus

Ad fauces Branchos, ad nares esto Coryza.

Prout feri aut transpirantis aut circulantis morbus notabilis, aut impedimentum insigne inducitur. Nam neutrum fieri potest, quin statim in circulo simul inducta mutatio sit ob rationem continui, quam fluida vasis contenta habent. Et ex hac ratione etiam dependet sanguinis circulantis & secedaneorum per glandulas humorum singularis conspiratio, & simultanea per causas turbantes & in circulo & secretionem & excretionem turbatio, quæ ut catarrhos, Rheuma &c. ita quoque cachexiam parit, quam & continuata & aucta in utraqve turbatione excipit hydrops vel particularis, qualis v. g. est hydrocephalus vel hydrops pectoris, vel universalis & specificè Ascites. Hicce morbus haud ita infreqvens notatur, sed potatorum consueta præda est, & ex aliis evenire solet causis, quæ pro Causarum varietate, ut variam induit indolem, ita etiam variæ tunc pertinaciæ est, & vel difficilius vel facilius sanatur. Pluribus id demonstrare inter alia annitor in præsentî hæc meâ Inaugurali Dissertatione, quam hodiè inauguralis Speciminis loco de *Hydrope ascite* conscripsi, nullus dubitans, quin B. L. meum hocce ceptum æqui boniq; sit consulturus, DEUM autem T. O. M. simul devotissimè veneror, ut hisce meis studiis in sui gloriam & Proximæ emolumentum Clementissimè benedicat.

A

THES. I.

THES. I.

E Hydrope ascite

actus, circa hujus utrius-
que græci nominis originem
hodiè non occupabor, potissi-
mum cum inter Latinos æ-
que ac Græcos hocce nomen
ita receptum sit, ut hodiè u-
sitato jam more hydrops idem

morbis dicatur, qui Græcis est, & Germanis vo-
catur die Wassersucht.

THES. II.

Hydropem verò ascitem, à Tympanite &
Leucophlegmatia differre non tantum facile con-
stat, sed etiam reliquæ particularis hydropis species
facilè distingvuntur, quales recenferi solent, Hydro-
cephalus vid. *Sealpart van der Wiel obs. rar. Cent. post. obs.*
14. Hydrocardia seu Hydrops Pericardii vid. *Hildan.*
cent. 1. Obs. 3. Hydrops Pectoris vid. *Bonnet. Sepulch.*
Anat. lib. 2. Sect. 1. Obs. 24. hydrops Uteri vid. *Schenk.*
lib. 3. Obs. 6. & 7. hydrops Ovarii muliebris: vid. *Horst.*
Obs. 7. it. Pechlin: Obs. 19. lib. 2. hydromphalon & hy-
drocele, quæ suis locis distinctæ sunt, ut ut ratione
causarum & in fiendi modo convenient.

THES. III.

Hydrops ascites autem est colluvies serosa, vel ab
ejus impedito circulo vel cohibita secretionem & excre-
tionem, ob glandularum quam maximè abdominis &
lymphaticorum ex his prodeuntium obstructionem
pro-

proveniens ; hinc partes abdominis ita inundans , ut infimus sic venter tumore præternaturali sit expansus.

THES. IV.

Colluvies autem hæc serosa non est momentanea, qvanqvan aliquando subito satis fiat , quem admodum Observationibus Autorum id constat , ubi vel ex subito suppressis sudoribus & ex diarrhæa intempestivè cohibita subitaneus secutus hydrops legitur , ordinariò tamen excipit Cachexiam , & hinc lento incipit gradu , initio in pedibus circa Malleolos levis advertitur tumor , qui dum se extendit , in tumorem degenerat œdematosum , huic supervenit quædam circa præcordia gravitas & angustia cum tensione in hypochondriis , quæ cum nec valdè molesta , nec dolorosa ægris sit , negligitur ut plurimum eousque , donec circa respirationem præsertim quando ambulant , aut per scaldas ascendunt incommodum sentiant ; huic angustæ respirationi successu temporis imprimis noctu jungitur compressivus præcordiorum dolor , quem mox comitatur magna respirandi difficultas , & subindè suffocationis periculum.

THES. V.

Dum hæc eveniunt , solet plerumque simul appetitus tum deficere , tum ad cibos assumptos succedere nausea , tum in quibusdam aliquando eam excipit Vomitus. Freqventes autem post cibum vel non flatulentum modicum assumptum patiuntur ructus , sed absque magno levamine , potius cum magnis tensionibus & tantis angustis , ut spiritus intercludi videatur , de quo suffocationis periculo etiam

conqueruntur quoties obdormiscere incipiunt, ut hinc quoq; rogent adstantes, ut ipsis somnum excutiant.

THES. VI.

Interim sensim abdomen expanditur, usq; dum ejus tumor fiat manifestus, qui indies sensibili augmento augetur; & ubi erecti sunt ægri, magis inferiora petit, quando verò decumbunt, superiora magis vergit, & premit pectus, quanquam nec in sinistrum nec dextrum latus decumbere præ dispncea queant, sed in dorso decumbere teneantur, quæ omnia eo magis augentur, quo magis distenditur Venter.

THES. VII.

Sub hocce aucto Ventris infimi tumore, & pedes oedematose aut jam tum tumentes magis simul tument, aut si initio nondum tument, jam oedematose corripuntur tumore, & ascendit dictum oedema ad genu & ulterius ad femora & inguina, & potissimum eo tempore crescit, quo vel pedibus insistent, vel eos pendulos habent, & sic tumor impressa digitis vestigia diutius retinet, quam quando noctu non nihil detumuerint pedes, quanquam aliquando nec noctu detumescat oedema, sed ita augeatur, ut splendeat & quasi oleo obducti pedes sint, nec in his dictis partibus subsistit tumor, sed scrotum etiam & penis in tantum coguntur tumorem, ut scrotum magnitudinem capitis virilis quandoque referat, & penis intorqueatur & urinam molestia excernatur, & in fœminis pudendorum pariter oritur tumor, ut quandoque etiam Vagina uteri elongetur & procidat. Interim tamen, quandoque etiam Ascitici sine tumido scroto manent.

TH. VIII.

(5)
THES. VIII.

Ista molestissima Symptomata nondum sufficiunt, sed concurrunt plura, inter ea est ut plurimum sitis horrida, quæ ægros excruciat, ut quo plus sint potæ plus sitiantur aquæ. Dico autem ut plurimum, nam aliquando etiam absque insigni siti & cum appetitu insuper sufficienti hydropicus observatur, qualis inter alios Observatores & Dno. Præsidi constat: huic autem siti porro jungitur lenta febris, quæ vires ægrorum sensim dejicit, undè quoque in pulsu mutationes observantur, & ut iste frequens & parvus est, ita quoque interdum vehemens satis notatur, cum lassitudine tum huic lentæ febri juncta, tum citra eam notabili. Urina interim ut plurimum parcius excernitur, porro crassa, & plerumque saturati coloris, nisi Paroxyismi spasmodici intercurrent, in cavum abdominis nondum collecto sero, quales adhuc nuper Dnus Præsides in hydropico observavit, qui sæpius recurrentes, & orthopnæam inducentes, simul copiosissimam. Urinæ excretionem, quæ paroxyismi tempore non sub ægri directorio erat, causabantur, sed pellucidam aquam referentem, qualem hypochondriaci sub suis paroxyismis spasmodicis excernere solent, & simul exprimebant sudores excessivos. Alvus ordinario debite respondet, quanquam aliquando segnior, quoque sit, aliquando verò alvi supervenit profluvium, quod si inter initia morbi eveniat sine cruditate, bonum esse solet signum juxta Hippocratem, 3. Coac. 285. ut quando urina copiosius sine spasmis fluit, bonum signum est.

A 3

TH. IX.

(6)
THES. IX.

Adest porro nonnunquam tuffis ut plurimum
ficca, quæ sæpius ægris molestissima est, tum ob con-
cussionem totius corporis ægri, tum quod somnum
interrumpat. & insuper interturbet respirationem
jam tum difficilem, quæ cum aucto ventris infimi
tumore, ita augetur, ut aut in lecto sedere cogan-
tur, aut lectum metuant & non nisi erecto in sella,
siru paululum liberiori respiratione se consolentur;
& huic dicto tumori supervenit tandem & frequen-
tius ipsius feri extravasatio, & in cavum abdominis
ejus collectio, quæ ægri aut ex impulsu abdomine,
aut quando ex uno latere in alterum se convolvunt,
è fluctuatione quædam humoris sentiunt. Porro
quoque evenit, ut illa aqua plerumque inter inte-
stina & peritonæum tanquam in utre fluctuet, quan-
doque; autem talis aquæ fluctuatio in Ascite non adver-
titur, cum tamen abdomen insigniter tumeat, tali in
casu attendendum est ad ipsum abdominis tumorem,
an æqualis an verò inæqualis sit, si æqualis tumor
& ascitis perfectus sit, sine observabili aquarum flu-
ctuatione, tenendum est, aquam extravasatam in-
tra sacculos conclusam detineri, quale quid recensent
*Schenckius Obs. l. 3. p. 374. & Stalpart van der Wiel Obs.
rar. Cent. post. Obs. 28. p. m. 187. Ephem. Germ. A. N. C.
Dec. 2. Anno 7. Obs. 83. & Dec. 2. Anno 8. Obs. 23. it. Ruy-
schius Obs. Anat. Chir. Obs. 27. in peritonæi duplicatura
Job. von Mekern obs. Chir. Cap. 52. inter musculos ab-
dominis & Peritonæum Bonnet. sepulch. Anal. lib. 3. s. 21.
& alii.* Nam ista circumstantia motum seu fluctua-
tionem aquæ impedit, non verò distensionem stu-
pen-

pendam. Quod si autem tumor Ventris asciticus inæqualis fit, & in duas quasi partes divisus, vel tumor tantum in unum latus se extendat, tenendum est, tumorem hunc ab aqua inter peritonæum, & abdominis musculos stagnante provenire, id quod ut ut interdum tantum fiat, in Praxi tamen utilitatem suam habet, & hinc tale quid notasse non pœnitebit.

THES. X.

Mifero hoc in statu & attendendum est ad faciem, hæc enim pariter ut aliorum morborum index esse solet, ita nec hic deficit, ordinario color faciei naturalis mutatur in pallidum plumbeumque consuetum Cachecticorum & sic multo magis Hydropicorum vultum: ejusque faciei coloris luridi depravatio depravatum simul prodit hydropici statum à quo faciei colore iterum aliquando evenit recedentia, & advertitur in facie rubor, sed phlogisticus hicce minusque constans ut plurimum, ac insuper & si florida facies durabilis symptoma ex inflammatione concurrens prodit, cum indoles hujus morbi ordinario floridam faciem non permittat. Supervenit quoque partium superiorum tabes, dum inferiores partes in tumorem elevantur, quemadmodum hinc de ascitico dicere receptum est: Der oben die Schwindsucht und unten die Wassersucht hat.

THES. XI.

Aqua autem, qua inundatio abdominis partium fit, & undè aliis hinc ascites inundatio Microcosmi dicitur, aliis verò diluvium vocatur Microcosmicum

micum, si consideretur, diversimoda deprehenditur, tam quæ è vivis per Paracentesin, quam quæ è mortuis Asciticis eadem methodo educitur, nam quandoque planè limpida est, & aquei coloris & saporis expers, quandoque autem mucilaginosà, & igni admota in gelatinam abit, frequentius autem ad flavum seri sanguinis consuetum colorem inclinat, & aut urinæ aut lixivio tum coloris tum saporis ratione similis est, quandoque viridis hæc aqua coloris est, & ad quamcunqve levem agitationem spumosa. Ut autem varia est, & consistentiæ & coloris ratione, ita etiam variâ quantitatis ratione deprehenditur, & sæpè in tantam colligitur quantitatem, ut 90. librarum imò 125. librarum pondo excedat, quemadmodùm *Tulpius Obs. Medic. lib. 4. Cap. 41. Riverius obs. 15. p. m. 689. & Forestus lib. 19. Obs. 33.* tale quid notant, quæ stupenda quantitas, non continuata nec reiterata paracentesi brevi recrescere solet, data de hacce notabili circumstantia Autorum Medicorum experimentalis fide.

THES. XII.

His igitur præmissis jam ad hydropis ascitis proximam causam progredior, hanc utrumqve ferum tam laudabile quam excrementitium sua extravasatione constituit, utrumque ob motum tum in circulo tum in secretione & excretionem impeditum, cum hacce tamen differentia, ut quoties à sero excrementitio, urinam volo, ascites fit, toties præcedanea renum aut corruptio necessaria sit, aut aliud in iis impedimentum præcedat, qua ob ordinarium urinæ motum impeditum circa abdominis partes, tanquam minus resistentes ejus collectio, & sic ascites

ascites oriatur, quemadmodum hinc *Platerus Prax. lib. 1. c. 5.* a rene utroque atque exulcerato, *Borrichius ad Barthol. Cent. 4. Epistol. 17.* à dextro rene corrupto & sinistro uret ere calculo obturato ascitem notarunt: videatur quoque; *Stalpart v. der Wiel obs. rar. Cent. post. obs. 28. p. m. 127.* Quod autem in ascite à sero laudabili in circulo impedito producto non requiritur, sed illud causam proximam, etiam sine præcedentia viscerum aut abdominis aut thoracis corruptione constituere valet & constituit, quemadmodum hinc observationes æquæ numerosæ prostant, quibus in ascite viscera & abdominis & thoracis sana reperta probantur, ac quibus ea corrupta ascitem præcessisse apud *Bonorum in sepulchreto lib. 3. Sect. 2.* aliosque leguntur; ex quibus sic simul elucescit, ascitem hydropem ex visceribus corruptis non semper produci, sed viscera corrupta si reperiantur, sapius quoque esse producta ab ascite.

THES. XIII.

Proximam igitur ascitis hydropis frequentiorē causam ita parat sanguis, sero alias laudabili in circulo impedito, hic enim quamprimum viscido aut acri acido etiam abundat, utrumque & largitur sero, & simul ex illa labe vitiatum suum motum communicat & cordi tanquam communi prelo, quod alium infert pulsus, scilicet tardiorem, quo ob rationem continui & serii motus lenior fit, & obstructions in viis serii consuetis faciliores, cum ipsum illud serum glutinosum, ut hinc extravasatum sapius coagulum glutinosum referat, & facilius adhæreat quam propellatur, & adhærendo pariat

B

etiam

etiam obstructions, quibus sic stagnatio & succedanea colluvies pro ascite facilis est. Nec putandum, quod dum dico serum laudabile causam proximam, & ob viscidum ad obstructions aptum, id laudabile maneat, siquidem id extra dubium est, quod serum ante impeditum in circulo motum laudabile; & sua morâ, quæ ipsi ex quacunque causâ pro ascite inducitur, vitiosum fiat, ad illam omnino similitudinem, ut serum laudabile in fonticulum influens suâ morâ vitiosum fit, & pus refert, & porro ex super addito è sanguine vitioso simili viscido corrumpatur, & sic non amplius ut in initio morbi laudabile sed successivè corruptum habendum est.

THES. XIV.

Hæc autem sanguinis serique labes suas alias pariter causas habet, quæ hydropi asciti procatartica sunt, inter illas primò se offert aer, hic si fuerit crassior, frigidior, humidior, aut effluviis putridis paludosis refertus, & nocet chylicationi & sanguificationi, turbatque ejus consuetum & motum & temperiem, unde sanguis suo motu tardiori & lympham tardius circulari, & secretiones quoque tardiores facit, pori simul ab aère tali ambiente angustantur, unde & transpiratio minor, vasa lymphatica seri & simul crassioris copia aggravantur, hinc distenduntur, & obstruuntur, & circa abdominis partes cum ea omnia eveniant, effectus hydrops ascites est, quemadmodum hinc *Blanckardus, Cent. 1. Obs. 19.* ex cohibitâ omni sudoris excretionem enatum refert: & hinc quoque constans apud Medicos est observatio, quod in locis palustribus & ma,

& maritimis plures reperiuntur hydropici, quam in locis mediterraneis; & si Hippocratis sententiam vocemus, non alia ex ratione Aph. Sect. 3. aph. 22. hydro- pes morbis autumnalibus accenset. Ut autem aer frigidior causa hydrops ascitis procatartica est, ita quoque aer justo calidior eundem infert morbum, sic enim sanguinis uterque motus augetur, quo non tantum vasis ab humoribus circulantibus vis infer- tur, ut scilicet plus solito distendantur, à qua tensione violenta post hæc insolita laxitas ipsis relinquitur, sed & sub impetu sanguinis spiritus dissipantur, & lymphæ seu serum crassescens causatur obstructi- ones, ut hinc seri & stagnatio & favente partium laxitate colluvies serosa oriatur, & inter abdominis sic partes hydrops ascites eveniat.

THES. XV.

Idem pro hydrope ascite effectus evenit, si in cibo & potu committatur error, nam cibi crudi vis- cidi, flatulenti, dulces ad hydropem valde vel ideo disponunt, cum augeant & viscidum & acre, & si- pariant faciles obstructions, imprimis iis, qui parum se movent, interim frequentius adhuc ab ere- rore in potu commisso hydrops ascites paratur, hic in eo consistit, quando in qvali & quanto peccatur, quemadmodum hinc frequentes strenuos potatores ordinario frequentes hydropicos observamus, & porro cerevisiæ recentes & non satis defœcatæ, ut & Vina generosa, fortia, calida, aspera, novella, imo ipsum mustum, imprimis si in excessu bibantur pari- unt hydropem ascitem; & inter illa potulenta pri- mas merito obtinent spiritus Vinosi, cujuscunqve generis

generis & aromatibus acuati, qui Aquæ vitæ nomine superbiunt, præsertim jejuno ventriculo vel alio tempore sed immodicè hausti, qui sanguinem & lympham incrassant, & cogunt in coagulū, quemadmodum id aliundè probant experimenta, quando spiritus vini in vulneribus externè applicatus sanguinem extravasatum coagulat, & hæmorrhagiam vasorum sangviferorum vulneratorum non tantum sistit, sed quoque etiam sero affusum in coagulū cogit, undè in hydrope obstructions necessariæ à spiritus vini abusu faciles sunt, quemadmodum hinc etiam *Listerus Exercit. Medic. de Hydrope p. m. 3.* frequentiam hujus morbi in Anglia & *Deckerus in Prax. Barbett. lib. 4. c. 4.* in Belgio ab hoc deducunt, & *Listerus cit. loc.* ulterius addit, quod à spiritu vini producti Hydropici hinc mucositatem ventriculi frequentius evomant. Huc quoque pertinent potus frigidi copiâ ingurgitati, quibus humoribus eadem pro obstructione ascitica dispositio inducitur, & hinc idem effectus, quemadmodum etiam ab aqua frigida immodicè hausta hydrope inductus legitur in *Eph. Germ. Dec. 1. ann. 6. obs. 52. pag. 85.* & apud *River. cent. 2. Obs. 65.* Unde quoque *Hippocrates de Aer. Aq. & Locis l. 10. & 11.* aquas ut palustres sic lacustres & vappidæ ita hyeme nivatas periculosissimas existere & hydrope lethales gignere asserit.

THES. XVI

Somnus & quies, si modum excedant ad causas hydrope pariter recenseri debent, sed pertinent ad remotas, dum iis serum cumulatur, & sensim incrassescit, undè, dum cachexia oriri potest, ejus proximus comes hydrope

drops facile succedit, imprimis si jam tum sanguis
lenti motus sit, & viscido abundet.

THES. XVII.

Porrò quoque, ut causæ Procatareticæ considerandæ
sunt tam excernenda quam retinenda, in utroque si er-
ror fiat, notabilis facile hydrops præducitur, unde
quam primum consuetæ evacuationes deficiunt & vel
urinæ excretio inhibetur, vel hæmorrhoides vel men-
ses supprimuntur, aut è contrario retinenda excernuntur
in magna quantitate, ut sic vel hæmorrhagiæ nari-
um, uteri, hæmorrhoides, item mensium aut lochio-
rum fluxus immodicus, aut diurnæ diarrhææ, dysen-
teria, mictus porrò cruentus immodicus sit, hydropem
causentur. Enasci enim inde s'vadet ratio & enatum
probant Autores medici suis observationibus.

THES. XVIII.

Porrò hydrops ascites & alios excipit morbos,
hinc cachexiam frequentius sequi probat quotidiana
in Praxi observatio, & universale hinc est, ut qui-
cunque morbi Cachexiam inducunt, isti quoque
tandem ipsum producant hydropem, hinc facile
constat, quanta prudentiâ opus sit in regimine Pa-
roxysmorum febrilium, tam qui continui ardentis
& maligni sunt, quam qui intermittentes sunt Pa-
roxysmi, potissimum si multum in iis bibatur, &
nec diaphoresi nec diuresi copiosè assumptus potus
eliminetur iterum, vel si sub sudorum præsentia eo-
rum cita fiat cohibitio, perquam facillimè, & ar-
dentes & intermittentes sive tertianas sive quarta-
nas febres excipit hydrops ascites, ut inter alios
Rivierius obs. cent. 4. obs. 82. manifestissimè probat, &

ita quoque res procedit cum aliis morbis, nihil frequentius enim, quam quod ventriculi affectus in cachexiam & hydropem definant, qui idem morbus & hepatis, bjenis, mesenterii & renum aliorumque viscerum affectibus succedit, dum iis omnibus aut feri circulus absolute necessarius, aut feri excretio non sine notabili noxa deficiens impeditur, unde ut jam innui, *Blanckardus* a cohibita omni sudoris excretionem brevi secutum hydropem notavit, Scorbuticis non meliora fata manent, nam quoties radices egit, & digestionem necessariam turbat, & porro properat ad consummationem, toties tabes & hydrops creditorum inducunt concursum brevi mora lethalem; potissimum si vel purgantibus fortioribus utantur, aut calidis cibus & potibus se ingurgitent, Huc quoque recensendi sunt asthmatici, sive asthma a scorbuto vel alia acie fit, & sic convulsivum aut humorosum notetur, illud nihil frequentius excipit quam cachexia, & presso pede succedaneus hydrops ascites, quemadmodum id ex Dni Præsidis observatione mihi constat, Talis methodus in Praxi consueta est, ut Asthmatis superveniat cachexia & hydrops; hinc porro Phthisicos superius emaciatos, & inferius aqua tumidos notamus, adeo ut, a quacunque morbo præcedaneo feri stagnatio & succedanea extravasatio induci potest, eundem hydrops sequi soleat,

THES. XIX.

Effectus autem pro hydrope ex ante dictis eo facilius est, quando vasorum revehentium, venarum scilicet & lymphaticorum simul angustia singularis

Jaris & respectu vasorum sanguinem adducentium, praternaturalis sive connata sive adsciticia adest, quemadmodum talis angustia vasorum dictorum, connata in iis potissimum præsumentia, qui & sine commissis in diata erroribus notabilibus, & sine alia violentia nihilominus in subitaneum ascitem præcipitantur, & hinc quibusdam familiis hicce morbus consuetus & hæreditarius notatur, ut in aliis è contrario per varios errores ascititius fieri potest. Quamprimum igitur inter propellentia vasa, arterias volo & revehentia seu venas & lymphatica nulla est paritas, ut nec venæ sanguinem, nec vasa lymphatica lympham eadem facilitate revehant, quæ arteriæ sanguinem versus ea vasa appellant, distensiones potissimum vasorum lymphaticorum praternaturales facillimæ, & ad rupturam ea disposita sunt. Hoc ipso non tantum lymphæ in suo turbatur circulo, sed etiam extravasationi per imminentem vasorum rupturam proxima est, quæ extravasatio autem, prorsus inevitabilis est, si fibræ partium reliquarum, quas percurrunt vasa vel naturaliter magis tensæ sint, vel ex acie tumorum ad spasmos dispositæ servantur, in tali casu sic ad auctam vasorum angustiorum distensionem eadem fibræ magis tensæ simul vasa comprimunt, & sic eorum rupturas, & cum iis lymphæ extravasationes asciticas reddunt inevitabiles, quemadmodum hinc ascitem in scorbutico & citi magis progressus & difficilioris curationis deprehendimus.

THES. XX.

Quod si autem sub istâ vasorum angustia, quæ
feri

seri extravasationes imminet, mitius agatur; ut eorum distensionem non ita subito ruptura sequatur, tribuendum id fibris partium est, quæ nec naturaliter magis tensæ nec ad spasmum dispositæ, sed laxitatem habent. Facta sic vasorum distensione solito aucta, ut ut in eo casu non ita subito rumpantur, ob retardatum tamen lymphæ circulum, cum & intra arterias sanguis retardari incipiat, per arteriarum poros in dictas laxas fibras ob minorem resistentiam serum copiosius destillet necesse est, & sic pariter illas partes inter quas colligitur reddit hydropicas, sed sine vasorum ruptura, quali modo enatus hydropticus habendus est, quoties brevi potest sanari, quæ curatio in hydrope à ruptis vasis lymphaticis non ita facile procedit, cum lymphaticorum vulnera sanatu difficillima sint.

THES. XXI.

Et sic istæ circa vasa fibrasque partium reperi- biles circumstantiæ dant argumentum certissimum, quod præter obstructionem in vasis lymphaticis à viscido factam tanquam hydropticæ causam proximam etiam compressione vasorum eorundem extravasatio lymphæ pro ascite fieri queat, quemadmodum id egregie per *Loweri* curiosissimum experimentum illustrari potest, quando in vivo Animali venâ cavâ sub corde ligatâ intra paucas horas abdomen tantâ seri copiâ repletur, ac si illud jam aliquamdiu ascite laborasset, & venarum jugularium ligaturâ partes superiores limpido sero tumidissimæ conspiciuntur, effluente eodem sero ex oculis, naribus & faucibus, quemadmodum hinc etiam sât citò solutâ li-
gatura

gaturâ animal vivum ab ascite sic liberatur vid. *cit. Eo-
wer. 17. de corde Cap. 2. p. m. 123.* Ex quo fundamento
hinc quoque fuit, quod Thesi 19. de hydrope è vi-
scerum corruptione oriundo dixi, à quibus ob com-
pressionem vasorum ex constitutione eorum mor-
bosa enatam, & hinc ob rationem continui circu-
lum lymphæ impeditum sic extravasatio ejus pro-
duci potest, ad ventrem frequentius infimum, ubi
minor præ aliis est resistentia.

THES. XXII.

Huc quoque pertinent violentæ causæ exter-
næ, quibus hydrops magis subitaneus producitur,
quoties vel à casu ab alto, à lapsu vel aliâ violentiâ
hydropicos fieri advertimus, quemadmodum hinc
*Platerus Prax. lib. 3. & Bartholinus cens. 2. obs. 74. & Bo-
nerus* talia exempla de hydrope, hydrocephalo vel aliâ
hydropis specie inde factâ referunt, siquidem in hoc
conveniunt, quod rupturæ vasorum, & illas exci-
piens lymphæ extravasatio atque hydrops tam ad
externam, quam ad internam sequatur violentiam.

THES. XXIII.

Ab istis igitur causis determinantur sympto-
mata, hinc, quamdiu impedimentum in lymphæ
circulo leve est, tamdiu tumor circa malleolos pe-
dum etiam tantum levis est, sed quamprimum va-
sa lymphatica aut obstrui incipiunt aut non nihil
comprimuntur, ut solito plus distendantur, tumor
fit œdematosus; cum autem in una corporis parte
obstaculum lymphæ transvehendæ fieri nequeat,
quin ob rationem continui ad omnia totius corpo-
ris vasa deferatur, simul circa præcordia gravitas &
angu-

angustia quidem supervenit, sed nec molesta valde nec dolorosa est, donec in circulo lymphæ retardato augmentum fiat, sic vasâ magis distenta, simul ad musculorum respiracioni intervientium fibras insolitò distendendas operantur, qvo ipso eorum motus non nihil difficilior fit, & aëri sub ambulatione aut ascensu per scalas celerius ac non nihil vehementius in pulmones irruenti non ita facilè cedunt ac requiritur, & sic angusta fit respiratio, & cum lymphæ stagnatione majori major musculorum in motu difficultas, sicqve difficilior respiratio, imò suffocacionis imminet periculum. Dum autem ita tenduntur musculorum fibræ, facilè aguntur in leves spasmos ab influxu spirituum animalium à tensione semper præsentî copiosiori, parum sic abest, quin nonnullæ ex iis fibræ ad rptionis periculum tensæ sint, sic dolor præcordiorum compressivus adest, qui noctu potissimum sentitur, ubi aëris atmosphæra gravior & magis premit, & ad majorem fibrarum musculorum tensionem dat ansam, imprimis si stragula accedunt, inter quæ requiescit æger, per ea enim sanguinis motus, & per angustatas simul arterias non sine majori spasmo non nihil intenditur, ambientes autem thoracis & abdominis partes tum ab aëre ambiente tum proprio pondere subidentiam urgent, & sic compressivum doloris sensum ascitici noctu sentiunt.

THES. XXIV.

Appetitus deficit ob lympham stomachalem à vitioso sub lymphæ circulo impedito sanguine vitiosam, quæ cum viscida, nullius pro appetitu efficacæ

tia esse potest; etsi quoque adhuc cibi assumantur,
 succedit tamen nausea & aliquando vomitus ex inæ-
 quali ventriculi pressione, quâ influentes sed irritati
 spiritus, ventriculi tunicas tum ad convulsionem
 dispositas servant, tum reapse convellunt, & ex ea
 ratione, quod simul, dum à cibis assumptis pro as-
 sumptorum copiâ semper ventriculus distenditur,
 non sine insigni molestiâ ideò distendatur, quod in
 motu jam tum impeditum diaphragma, viciniqve
 pro respiratione musculi in motu impediti adhuc ma-
 gis impediuntur, hinc non tantum frequentes ru-
 ctus absque magno levamine fiunt, sed tantis tensio-
 nibus & angustiis ægri afficiuntur, ut spiritus inter-
 cludi videatur, & de suffocationis periculo potissi-
 mum conquerantur, quoties obdormiscere incipiunt,
 eum ob spirituum ut per totum corpus sic etiam circa
 partes respirationi inservientes sub somno reperibi-
 lem defectum, istæ partes proprio pondere diaphra-
 gmatis quietem urgeant, hinc adstantes rogant, ut
 somnum excutiant, quia vigiliarum tempore spiri-
 tuum animalium magis vitalis actio esse solet.

THES. XXV.

Sed hæc omnia cum dyspnæâ augentur, quam
 primum aqua majori copiâ collecta diaphragma ma-
 gis premit, undè & abdomen sensim expansum,
 tunc in majorem molem expanditur, & tumor ejus
 insignis sub vario ægri situ jam versus superiora jam
 inferiora augetur, nec nisi molestissimum & suffo-
 cationem minantem in latus utrumque versionem;
 multo minus autem decubitum, sed non nisi eum
 in

❁ (20) ❁

in dorso permittit, ob situm pro visceribus jam tum
gravatis magis naturalem.

THES. XXVI.

Continuus sub illis omnibus jam recensitis mo-
lestiis non tantum est pedum tumor edematofus,
sed extenditur etiam ad inguina, ex vasorum lym-
phaticorum & partium reliquarum factâ insolitâ ex-
pansione, & crescit in pedibus, cum ægri iis vel in-
sistunt vel eos pendulos habent, ob difficiliorem hu-
morum circulantium per angustata vasa transitum,
cum fieri debet situ corporis horizonti perpendi-
culari, quam parallelo, hinc ob parallelum in lecto
corporis situm ope stragulorum noctis tempore quan-
doque decrescit tumor, quandoque verò semper idem
manet, si obstruções majores sint. Sed occupat
quoque hydrops ascites genitalia & in Viris scrotum
& penem stupendè tumidum reddit, prout in hisce
partibus lymphæ tum stagnatio tum extravasa-
tio insignis est, aliquando verò ascites sine tumido
scroto est, si vel in eo non facta talia lymphæ impe-
dimenta sint, vel extravasatio ejus in cavum ab-
dominis valde subita sit, ut sic reliquarum parti-
um vasa lymphatica non graventur, sed in cavum
abdominis ob minorem ibi resistantiam omnis
ruat. Quodsi autem collecta intra abdominis
musculorum fibras & peritonæum lymphæ subsistat,
tanquam per transfudationem, tumor in abdomine
inæqualis observatur.

THES. XXVII.

Sitis horrida ut plurimum porro excruciat
ægrum, quæ tum ab obstruções vasorum saliva-
lium

lium oritur, & hinc simul linguæ & faucium ariditas est, tum quoque ab acie salivæ ortum habet, quam motus tarditate exserit, undè continua in faucibus molestia & vellicatio, & continua horridaque sitis, quandoque autem sitis non adest, & appetitus simul sufficiens, quæ ut in eorum locorum glandulis nec obstructions factas indicant, ita viscido nec abundare salivam nec fermentum ventriculi indicio est, & argumentum hinc præbet, magis à compressione quam obstructione oriri in quibusdam tantum partibus circuli lymphæ impedimentum, quanquam talis in hys dropæ à siti præsentè & appetitu prostrato exceptio inter rara contingentia habenda sit; ordinario autem huic siti junctæ est lenta febris, è sanguinis circulo non tantum inæquali & difficili per illa loca, quæ per vasa angustata & ipse sanguis & ipsa lymphæ transire tenentur, sed etiam ob impeditas humorum secretiones & excretiones, remanente maximâ eorum parte, undè sanguis & consistentiâ & miscelâ turbatus non tantum serosior fit, sed etiam aciem inducit insolitam, & eâ ipsâ facillè hinc & inde inducit inflammationes, & sic febrem lentam cum pulsu frequenti & parvo quandoque & vehementi, si ex activis partibus in angustis hisce vasibus quædam propius se contingentes & in motu circa axin sic paulo latius expandentes arteriarum latera quoque paulò magis distendant, cum lassitudine tum huic febrì junctæ, tum citra eam notabili; nam spirituosæ in sanguine partes pariter suppressæ ex adductis rationibus tenentur, nec tantâ copiâ secernuntur, quâ pro liberè movendis è

C₃

stagna.

stagnatione feri rigidis partibus opus est. Urina interim parcius ut plurimum excernitur, dum est stagnatione feri, ut omnes reliquæ ob continui rationem secretiones deficiunt, ita quoque in renibus fit, quæ eo magis deficiet, quando simul extravasationes lymphæ fiunt in cavum abdominis, sic quemadmodum vel per diarrhæam frequentem vel per sudores copiosos urina parcius est, ita multo magis eo in casu, quo in cavum abdominis omnis ruit lymphæ, id obtinet, undè pauca est, & simul saturata à salibus in sanguine simul abundantibus. Quod si autem paroxysmi spasmodici fiunt in cavum abdominis nondum collecto sero, urinæ copiosissimæ limpidæ instar aquæ fontanæ, & sudores excessivi per compressionem insolitam, quæ serosæ ob facillimum quem habent motum secedentes tantum transeunt, excernuntur. Alvus est ordinaria quibusdam, quibusdam lenior, quibusdam fluida, quæ diversitas à diversâ lymphæ collectione dependet, ut vel intestina hinc sicca difficilia, aut lubrica sic facilia pariant alvum, vel à lymphæ affluxu in intestina copiosissimo diarrhæa fiat, quæ si inter initia morbi, antequam notabiles obstructions fiant, oritur, boni omnis est, cum sic inundatio aliàs nociva, non ita metuenda sit, ut urinæ copiosus fluxus sine spasmi pariter cum euphoria ægri fit,

THESES. XXVIII.

Tussis sicca aciem lymphæ vellicantis probat & convulsiva est, quæ hydropico nociva, & eo peior si in cavum abdominis fiat lymphæ extravasatio, quæ symptomatibus Thef. 9. indicatis se prodit, & cum

(27)

& cum abdominis distensio adeo insignis ab extravasata lymphâ fiat, & orthopnœa fit, & simul circa tendines musculorum abdominis vel in uno vel in altero latere antico dolor exquisitus ægrum corripit. Aqua autem ut in cavo ventris colligitur, ita quoque aliquando in sacculos & vesiculas collecta reperitur, quemadmodum hinc hydrops specialissime faccatus à *Sebenkio* aliisque dicitur.

THES. XXIX.

Color faciei luridus, pallidus & plumbeus in ascite observabilis ex eodem lymphæ circulo impedito dependet, dum sanguis serosior minusque spirituosus, in capillaria vasa non nisi serosas demittit partes, nec alium quam dictum colorem inducere potest, rubor autem faciei inflammationis index esse solet. Denique & superveniens in superioribus partibus tabes, è defectu & lymphæ & succi nutritii est, ideo ibi oriundo, quia in alias reliquas partes eò majori copiâ collectum serum eas non quidem nutrit, distentas tamen servat.

THES. XXX.

Jam ad Prognosin progredior, & de eâ formandâ *Hippocrates* ita sentit *de intern. aff.* 1. 27. *Morbis gravis est hydrops, & pauci hunc effugiant; quod Prognosticon Hippocratis ut ut omnino verum sit, attamen sunt casus, in quibus datur exceptio, quam pariunt tum diversæ causæ, tum ipsius hydropis diversa conditio, nam ascites, qui invaluit, & qui alios morbos sequitur, in quibus jam tum viscera corrupta, aut corrumpuntur, porro qui à ruptis & laceratis vasibus lymphaticis aliisque v. g. ureteribus & vesica*

vesica vulneratis laceratisque oritur, est incurabilis, è contrario, curabilis est ascites, qui nondum invaluit, in quo viscera nondū corrupta sunt, æger appetit, digerit, respiratio nec valdè anxia nec constanter difficilis est, porrò sine doloribus, tussi, siti, aridâ linguâ, nec extrema marcida, vel urinæ etiam laudabiles & copiolæ, & sic quo meliora sunt symptomata eo major curationis spes est; ut cum peioribus symptomatibus periculosior quoque hydrops habendus est; hinc tussis asciti superveniens potissimum sicca mali semper ominis est, ut quoque ita sentit *Hippocr. Aph. sect. 6. 35. & 7. aph. 47.* item si respiratio valdè anxia & appetitus deficiat, si sitis augeatur, multum bibatur, sed parum urinæ exeat, urina porrò si nigricans aut fusca sit, item si maculæ lividæ in pedibus emergunt, gangrænam & mortem præfagiunt, quemadmodum etiam crura è quibus serum effluit, facile gangrænantur. Cæterum si recidiva fiat, Ascites omnium difficillimè curatu est.

THES. XXXI.

In Curatione ascitis instituenda attendendum probe est, ad causas, quibus producitur, istæ & determinabunt scopum curationis & remedia. Hinc si ab obstructionibus vasorum lymphaticorum tantquam causâ frequentissimâ à quibuscunque causis præcedaneis fiat, ut serum in suo circulo impeditum sit, aut ad inevitabilem vel in cavum abdominis, vel inter ejus partes continentes collectionem, aut jam in iis locis collectum sit, obstructiones sunt referendæ, & collecta aqua est educenda remediis in utroque scopo convenientibus. Quod si verò ab a-
crimo-

crimonia sic spasmis frequentibus aut etiam constantibus ascites fiat, ut vasa comprimantur & angustentur, acrimonia est demulcenda, diluenda, eluenda & evacuanda, quâ vellicante causâ remotâ sic spasmi & angustia vasorum nociva, nisi connata ea fuerit, remittent, circulus lymphæ restituetur, & secretiones & excretiones debitæ pariter redibunt, qui idem scopus curationis manet, si ex eadem acie per factum in vasis lymphaticis tum in renibus vulnera & lacerationes, ut ex eorum læsione inundatio viscerum abdominis & sic ascites factus sit. Et tandem in omni ascite ex quacunque causâ enato adhibenda sunt talia, quæ & sanguini & laxatis debilitatisque ab evacuatione nimia partibus robur & vulneratis consolidationem restituant.

THES. XXXII.

Ad hunc varium curationis scopum obtinendum, remedia è variis petuntur fontibus, inter quos ordinariò Chirurgicus primus esse solet, ille suadet Paracentesin & venæsectionem, & scarificationes porrigit. Sed à venæsectione nulla in ascite salus est, nisi ex acrimonia & hinc vasorum spasmodica compressione enatus, frequentibus insuper spasmodicis Paroxysmis æger in suffocationis periculum agitur, quem casum ex observatione Dni Præsidis Thes. 8. recensui, ubi V. Sm. in ipso Paroxysmo in brachio institutam adeò proficuum notavit, ut illic è suffocationis periculo ereptus, haud ita diu post à copiosis simul sudoribus à superioribus ad abdomen usq; & mictione excessivâ liberaretur: quæ V. S. igitur in tali casu statim in initio morbi instituta, è ma-

D jorem

jorem obtineret efficaciam, dum per eam frequen-
tes spasmi sic intercipiuntur pro ascite inducendo, nam
vaporum per venæsectionem facta depletio dat re-
liquis fibris spasmo tensis spatium, quo facilius pro
flacciditate obtinendâ subsidant.

THES. XXXIII.

De Scarificationibus autem asserere id nequeo,
quod de V. Sne sub certa cautela dixi, nam in ascitico
corpore periculosum est infligere vel levissima vul-
nuscula, dum capillaria hinc inde incisa vasa stillici-
dium feri citius continuum servant, quam admit-
tunt consolidationem, & si feri simul acies adsit, ut
ordinario est, inflammationes & gangrænæ sæpissimè
scarificationibus solent esse pedissequæ, ut tragica
hujus exempla apud Autores reperibilia, & quoti-
diè in perversâ Praxi evenientia id satis probant:
Præterea in Praxi satis notum est, quando per fa-
ctas sinè externâ additâ causâ in cruribus tumidis va-
porum rupturas serum exstillat, quod exprimi solet
Germanicè; die Füße sind dem Patienten aufgebro-
chen. It. Die Füße lauffen ihm; quantâ prudentiâ
tum in regimine tum in applicandis remediis opus
sit, ne gangrænescant crura. Ex quibus hinc con-
sistendum sine omni ambage est, quod à scarificatio-
nibus in ascite solatium nullum multo minus auxi-
lium sperandum sit.

THES. XXXIV.

Cum Paracentesi alia res esse videtur, cum enim per
spontaneam in umbilico aperturam & sic evacuationē
feri factam ascites curatus apud *Gvil. Fabr. Hildanum obs.*
chir. cent. 1. obs. 37. aliosq; legatur, idemq; effectus salu-
tatis

taris per vesicas in cruribus spontè enatas, successivè collecta colluvies cum sanitate ægri restituta evacuata sit, quale quid inter alios Observatores Medicos adhuc haud ita diu in ascitico notavit Dn. Præses, porrò evacuatio seri necessaria sit, paracentesin majoris felicitatisq; efficaciam esse facile habendum esset, nisi & circa eam sese offerant non leves difficultates. Equidem circa operationem ipsam istæ hodiè non reperiuntur, sed modus instituendi eam sat compendiosus est, cum acu perforata, quâ simul & cannulâ applicatur, ne quoties necessario repetenda aquæ emissio est, toties nova acus perforatæ immissio novumq; infligi vulnus debeat; interim tamen ut omnes cautelæ tam in operatione ipsa, quam quæ circa emissionem aquæ in cavum abdominis collectæ vicibus partitis observandæ sunt, adhibeantur; nondum tamen effectus à Paracentesi institutus talis est, ut ascitici inde conservarentur, nam nisi ea instituitur, cum brevi tempore tumor abdominis ad insignem magnitudinem pervenit, ubi ægri vires constant, & æger sine febre, alvi fluxu, macie, pulmonum ulcere; & adhuc ætate florente est, nulla facile ab illâ spes salutaris concipienda, nam hinc tam sæpissimè spem fallit paracentesis, cum in initio ubi modo factus ascites nec æger nec Chirurgus ad eam accedere volunt, cum inter extrema recenseatur remedia, quæ non nisi in extremis morbis locum habere dicuntur; sicq; hæc mora visceribus non nisi corruptis instituitur. Accedit quod per paracentesin tantû aqua quæ in cavitate est evacuetur, causa autem seu origo mali in visceribus ad perniciem ægri remaneat; quemadmodum hinc quoq; *Celsus lib. 3. cap. 21.* emissum humorem non sanare sed medici-

na locū facere optimè dicit ejusdemq; sententiæ & *Hildanus Epist. Cent. Epist. 8. est. Qvæ omnia itaq; me movent, ut nec Paracentesin adeò commendare queam, sed eam rarò cum sperato successu institui afferere tenear.*

THES. XXXV.

Ea propter in Pharmaceutico fonte præcipua quaerenda erunt remedia, & veniunt ex iis considerata vomitoria, purgantia, incidentia, resolventia, diuretica, diaphoretica, corroborantia seu confortantia, quatenus illa partim seri evacuationi inserviunt, quando modo, partim & obstructions referant, & pristinum sanguini & partibus debilitatis reddunt robnr.

THES. XXXVI.

Inter ea autem de primatu certant vomitoria & purgantia, cum moles extensi abdominis sæpe tanta, ut evacuatione seri cità ad minimum imminens suffocationis periculum non nihil inhibeat, si non curari possit, quanquam & ab iis curatio inducta per varias observationes probari soleat. Quemadmodum hinc inter alios *Sydenhamus de hydrope* & vomitoriis & purgantibus suas dat laudes; si ego dicere debeam quod res est, nec prorsus vomitoria nec purgantia in curatione ascitis eliminanda sunt, nam si ascites nondum consummatus, sed vel inter initia tantum subsistat, vel augmentum quoddam ceperit, non autem in statu sit, & præterea è circumstantiis impuritates in primis viis viscidumq; obstruens judicari debeant, cæteris paribus vomitorium antimoniale suaderem, sive è tartaro emetico fiat, sive infusum sit croci metallorum, quod *Sydenhamius* laudat, sive Reguli sive Vitri Antimonii fuerit, tale enim

enim vomitorium non tantum *evacuat* sed & *resolvit* operatur,
 & eliminat è primis viis cum sero copioso crassiores
 impuritates, & dat ansam ut commotione totius corpo-
 ris & hærens & obstruens hinc & inde viscidum suo situ
 mucetur, sicq; aliis convenientibus remediis superven-
 nentibus, incidentibus & resolventibus & diureticis ul-
 terius & promoveri & eliminari possit, quo felici sic
 procedente successu morbus funditus tollitur.

THES. XXXVII.

Quod si verò ascites magis ad statum properet
 aut consummatus jam sit, & hinc colluvies feri in cavo
 abdominis facta evacuari debeat, vomitoria tanquam
 ad vehementem tali in casu commotionem feri pro
 evacuatione necessariam sufficientia valdè quidem
 laudari volunt, cum tamen tali in casu unum alterumq;
 vomitorium pro evacuatione debita non sufficiat, sed
 eorum pluribus opus sit, hinc plures quoque cautelas,
 præter eas, quæ in omni vomitoriorum usu consuetæ
 esse solent, observasse juvabit, siquidem dantur casus,
 qui vomitoria non admittunt, ut ut aqua in cavitatem
 abdominis sit collecta. Inter eos sunt, si vel à præce-
 danea Phthisi, vel à viscerum inducta prius corrup-
 tione, vel à diuturnis ulceribus fistulosis, vel ab evacua-
 tione sanguinis, vel aliorum humorum nimia ascites
 fuerit factus, vel porro à ger constitutionis infirmioris,
 aut foemina affectibus hysteriis valdè subjecta sit, aut
 difficillimè vomat; isti & eorum similes casus omnes
 Vomitoria pro scopo dicto vel inania vel nociva red-
 dunt.

THES. XXXIIX.

Et ita quoque sentiendum de Purgantibus est, le-
 niora enim non juvant, sed tantum dant ansam ad ma-
 jorem

jorem abdominis intumescantiam, & fortiora, quæ ad-
 commotionem aquæ in cavum abdominis collectæ pro
 evacuatione tali vehementi necessaria sunt, æque faci-
 lius nocent, ac inde auxilium sperari vult, cum iidem
 casus eademq; circumstantiæ æq; purgantia ac vomito-
 ria dissuadeant; quemadmodum quoq; ejusdem nobis-
 cum est sententiæ *Sydenhami tract. de hydropse p. 628.* In aliis
 autem casibus ubi & virium robur pro fortiorum Pur-
 gantium usu sufficeret, non tamen plus quam sola aquæ
 evacuatio obtineretur, quæ curationis scopum omnem
 non absolvit, sed tantum pro brevi minusq; durabili so-
 latio est cum inevitabili succedanea majori noxa, eo
 quod obstructions pertinaciores à purgantibus fiant,
 & sic pejor ascites nascatur. Insignis hinc in usu purgan-
 tium & fortiorum prudentia hic requiritur, & iudicio li-
 mato opus, tam quoad dosin dandam quam quoad alia
 ex morbi circumstantiis concurrentia. Ad dosin enim
 quod attinet, ordinariò quidem ex consueta purganti-
 um dosi determinanda est, quæ alvus in statu sano olim
 liberaliter soluta est, quemadmodum hinc Germani di-
 cunt: *Dieser oder Jener ist hart oder leicht zu bewegen.*
 Interim tamen cum consideramus mutatum sanitatis
 statum, quanta in motu fluidorum & in solidorum ex-
 pansionem facta mutatio sit, facile in determinanda dosi
 error committi potest, accedunt porro alia impedi-
 menta, nam cum in sanguine acidum acre simul peccet, illud
 eadem facilitate purgans ligat & inefficax reddit, quæ
 viscidum idem illud purgans fatiscere facit; Ut taceam,
 quod & spirituum in ascite torpor purgantibus illud *festi-
 na lente* injungat. Ob intercurrentes igitur tot difficul-
 tates, nec curationi per purgantia fortiora quæ *methodo*
 eadem;

eadem, qua vomitoria repetenda sunt, fido, inſerim tamen non omnem eorum interdico uſum, ſed cum grano ſalis admitto, h. e. purgantia ſubindè in aſcite exhibentur, ita ut evacuandum tantum non moveant, ſed etiam promoveant, iis tamen ſolis non tentetur aut perficiatur cura, cum omnem implere paginã non valeant, quacunq; etiam ſub cautela eorum uſus inſtitui velit, ſed prævalent ſucceſſu majori atq; faciliori Diuretica. Accedit adhuc alius caſus in hydrope frequentius eveniens & potiſſimum in ſcorbuticis aſciticis, qui ordinariò ad tabem inclinant, ſingulariter hic notandus; ſcilicet juncta hydropi ſolet eſſe febris lenta ordinariò à meridie & die ad veſperam properante cum respirandi difficultate & anxietate peſtoris frequenti ſe exacerbans, quale quid haud ita diu adhuc in hydropico notavit Dnus Præſes, ſi eo in caſu purgantia & imprimis reſinoſa acria præſcribi velint, ea partes internas jam tum hinc indè inflammatas, cujus rei index hæc febris eſt, magis inflammarent, undè nec hic conveniunt purgantia, ſed ab iis abſtinendum eſt, & vel clyſmatibus ſollicitanda alvus, ſi deficiat, vel etiam niſi ſcybala obſtent, magnesia alba ad Drachmam unam vel Drachmas duas exhibeatur, quæ alvum blandè, ut & diureſin ſine torminibus movet: maximum autem auxilium & in hoc caſu ferunt diaphoretica cum diureticis. Et ex hac ratione hinc nec recenſeo purgantia, nec refero eorum claſſes, ſiqui dem cum hæc omnia conſtent, facilè ex eorum claſſe petendum erit id purgans, cujus vires pro ſcopo per purgationem obtinendo ad individua ſufficientes Medicus æq; judicabit, ac ex circumſtantius, quibus uſus purgantium ſalutaris deprehenditur, Quemadmodum
in eo

in eo quoq; Medici consentiunt, quod in prima hydro-
pis invasione, ubi pedes tument & abdomen aliquan-
tulum intumescit non opus sit ejusmodi fortioribus
purgantibus, sed sufficiant diuretica.

THES. XXXIX.

Diuretica igitur sunt præcipua in hyprope remedia;
hæc nim non tantum educunt serum, sed simul inci-
dunt viscidum, eoq; ipso ad obstructions tollendas
operantur, & sic omni curationis scopo in ascitis com-
munissimâ causâ satisfaciunt: hæc è triplici proveniunt
Regno; è regno vegetabili sunt radices, Aperientes;
Sarsaparill, Bardan: Eringii, Ononidis, Apii, Cort.
Tamarisci, porro H. saxifragiæ, Chærefol., Daucus,
Allium, de quo *vid. Barib. cent. 2. obs. 74.* Petroselin. de
cujus succi in hydrope efficacia *Riverius cent. 3. obs. 52.*
fœnicul. sem. Petroselin. Apii, Genistiæ, Bacc. Juniperi,
Lauri, Alkekengi, porro salia herbarum per incineratio-
nem parata, Sal Ablynth. cent. min. Stipit. Fabar: Sal
Genistiæ & similia; huc quoque recensenda sunt tere-
binthinata, è minerali regno Nitrum, tum crystallis;
tum depurat; tum duplicatum, tum antimoniatum;
porro Arcanum duplicatum, aut parati spiritus, tum è ni-
tro, tum è nitro tartaro & sulphure sub clystorum no-
mine, tum tincturæ, inter quas tinctura Amelungi,
tinctura aperitiv. Schaperi, tinctura Antimonii, tin-
ctura salis tartari, Spiritus aperitiv. Penoti Spiritus
item tartari. Ex animali regno millepedes, lumbrici
terrestres, apes, ova formicarum, & ut nonnulli Medici
volunt, ipsæ Cantharides, quarum tamen usum non nisi
additione & præparatione debitâ præcedaneâ admit-
tunt, ego autem earum usum, cum securiora habeamus,
planè

planè intermitterem. Ex hisce, ut variæ formantur formulæ, & vel sub decoctorum vel pulverum vel pilularum formâ exhibentur, prout vel ægri indoles vel medicamenti natura hanc vel illam formam admittunt, ita quoque selectus fieri potest, ad quem in eo casu, ubi viscidum peccat, pertinent diuretica potissimum è salibus, quemadmodum hinc nitrum & potissimum duplicatum suas vires in hydrope laudabiles sæpius probavit, ut & porrò non sine laudabili successu reliqua salia fixa reperiuntur, quorum exhibitio sub lixivii forma ut est lixivium benedictum Mynsicht: cum aqua, vel quod melius cum vino è cineribus parata commodè & cum successu datur, quemadmodum hinc *Sydenham* è cineribus Genistæ cum Vino Rhenano paratum lixivium, in ascite optimum multis jam experimentis probavit; sub cuius usu non tantum urinæ copiosæ excretio, sed alvi facilis solutio observari solet, non sine insigni ægri solamine, & subsecuta restitutione, quos effectus similes & ab aliorum diureticorum usu frequenti obtinemus.

THES. XL:

Sed absit, ut hocce commendato lixivio vel *Mynsichtii* vel *Sydenhamii* aut similibus salibus diureticis solis tanquam universali remedio ascites curari dici velit, ut potius ad alia quoque diuretica simul habeatur respectus, nam quoties ex acrimonia humorum simul abundante ascites fit, quemadmodum scorbuticis ex ea causâ fieri solet, toties quidem & hic diuretica conveniunt, ast non è salibus, sed quæ balsamica sunt, quemadmodum *Terebinthinata* reperiuntur, nam cum acies ad spasmos

E

& va.

& vaporum angustiam agat & utrumq; pariat, balsamica diuretica tanquam simul antispasmodica appropriata sunt, dum & demulcent, & serum acre blandè per urinas educunt, sed quo adhuc potentius aciei vis nociva infringatur, in solis balsamicis diureticis non est substendum, sed demulcentia magis aperta & diluentia simul non sine successu junguntur, sub quorum additione & reliquorum diureticorum è regno animali effectus eo magis salutaris esse tolet, quemadmodum hinc Millepedes cum M.P. de Styr. Sylv. Terebinthina aut ejus balsamus Terebinth. & additis aliis balsamicis, quales sunt Bals. de Tolu, de Copaiva, opobals. bals. de Mecha, Mastix & oliban. &c. mista, quæ cum potu Theæ levis tincturæ, vel decoctorum ex lignis paratorum sed tenuium, inter quæ & decoctum ligni sassâffr. eminet, non infrequenti insigni cum effectu in tali casu exhibentur. Hisce quidem & antiscorbutica addi possunt, sed cave ne calida sint, hæc enim nimio quem humoribus addunt, motu plus nocent quam juvant, quemadmodum hinc quoq; salium volatilius usus providus necessarius in quovis ascite est, ne in pejus eorum usu ascites ruat, ut ex multiplici Dni Præsidis experientia id mihi constat. Quæ eadem remedia in ascite à vulneribus & lacerationibus in renibus factis oriundo conveniunt, quarum circumstantiæ dabunt, quâ proportionè, & quâ methodo comendata balsamica & demulcentia cum diluentibus ordinanda sint, quæ in genere non ita circumspèctè determinari possunt, ac quando existente casu ad individuum applicatio & remedium usus fieri debet, quo consolidatio vulneratis restitui potest.

Th. XLI.

❁ (35) ❁
THES. XLI.

Post diuretica etiam consideranda sunt diaphoretica; hæc quidem in ascite videntur inertia, cum Ascitici, imprimis si eorum abdomen jam aquâ turgidum sit, difficulter ad sudorem disponantur, cum tamen & ea aperiendi vi polleant, hinc eorum intermistum usum non dissuaderem, nam ut de purgantibus assumptis dicitur, si non purgant tamen digerunt, ita de diaphoreticis etiam dicere valet: si non sudores movent, operantur tamen ad blandam diaphoresin, ut ut multis vici- bus efficacia inani, tamen successivè notabili, undè etiam non nisi blanda diaphoretica, ut antimonium diaph. bez. min. glob. bezoard. Dens. Apr. ppt: Hip- popotham; ppt. cum Nitro & tantillo campho- ræ commendarem. Hæc quoque venia diaphoretica, febrî subindè lentæ succurrunt, ut id Thef. 38. jam innui.

THES. XLII.

Quibus porrò jungerem externa; & inter ea præ- pinguius & oleosis; ut ut iis fortissima purgantia mi- sta sint, eligerem externa blanda vaporosa, humida quotidie ad minimum ad horæ dimidium applicata, imprimis quando simul excretiones scorbuticæ ad sca- biem declinantes cutem aut defædatam, aut erosam & pruritu simul molestam servant, isti enim aquæ vapo- res ex herbis tum emollientibus tum resolventibus per canalem debitè & cum cautelis additis necessariis præparatum in lectum admissi viscido obstructi & dant blandum motum, & illud cum acie hærente diluunt & eluunt, eoq; ipso poros aperiendo auferunt

E 2

simul

simul & descēdationes & erosiones & tollunt pruriturum,
 sicq; corpus ita disponunt, ut tandem sudores negotio
 non ita difficili sequantur, qui cum urinis facile & copio-
 se exeuntibus rem pro ascitico reddunt salvam, quē
 admodum has circumstantias in hydrope ortas & ea
 methodo feliciter superatas ē Dni Præsidis experientia
 novi. Et tantum absit, ut ex eo aliquid mali metua-
 mus, quod ad dictorum vaporum usum tumidæ jam
 tum ascitici partes adhuc magis intumescant, ut po-
 tius bonum signum sit, quod sic hærens in tubulis
 viscidum moveri incipiat, ad quem sic repetitis vi-
 cibus inductum motum & ejus ulterior promotio &
 excretio facilis fiat, ut taceam, quod talis indigitata pro
 vaporoso balneo methodus absq; violentia sit, è quā
 aliā rupturæ vasorum essent metuendæ, quemad-
 modum non præparatis fluidis si statim infusus aut
 vaporosum balneum vehemens in scamno sudatorio
 perficitur, magis periculosum est, quanquam & iis suæ
 maneant laudes, si justo tempore adhibeantur, quod ex
 circumstantiis determinandum venit, & sic quoq; cæ-
 teris paribus balneum è spiritu Vini accenso vapo-
 rosum cum observatis cautelis pro sudoribus in ascite
 eliciendis conveniens est, & suam laudabilem effica-
 ciam successu non pœnitendo confirmat, nec incon-
 venientes sunt sacculi ex herbis incidentibus & resolu-
 ventibus cum emollientibus misti, & vino cocti, ite-
 rumq; expressi calidi & abdomini & cruribus ad su-
 dorem promovendum impositi.

THES. XLIII.

Ut autem in ascite gradus sunt varii, & isti intertia
 quoq;

quoq; remedia variè determinant, ita etiam ex iisdem gradibus in externis adhibendis enascitur eadem varia determinatio, undè quam primum crura ita intumescere, ut ab oleo quasi obducta splendeant, quem splendorem excipere solent pustulæ seri profluvium minantes, non adeò infrequens empyricorum esse solet consilium per imposita vesicatoria aquas educere; ego autem tali in casu nunquam vesicatoria suadeo, cum sine gangrænæ presso pede supervenientis periculo nunquam applicari possint, & experimenta tragica inde enata ad nauseam usq; rem probant; præterea cum nihil frequentius sit, quam ut ascitico ita confituito ut præ tumore crura splendeant, striis & maculis rubicundo lividis obsideantur, quæ certa gangrænæ & sphaceli præsentis indicia sunt, & brevi post mors excipere solet. Cum igitur partibus jam tum ad gangrænam sphacelumq; dispositis per vesicatoria inducatur inevitabilis inflammatio, circumstantiæ hydropici inevitabilem inde gangrænam ratione indicant, ut experientia multiplici ea confirmata apud Autores legitur.

THES. XLIV.

Dum autem interim pustulæ in cruribus non tantum spontè erumpunt, rupturas & seri profluvium minantes, sed & tandem ruptæ serum fundunt, idem ipsis quidem gangrænæ sphacelique ut mortis brevi subsecuturæ periculum manet; sed sine ineptis aut nocivis remediis applicatis inductum ex ipsius morbi indole est. Quamquam igitur in ascite hæc eveniant, non tamen illico deserendus æger est, sed

E 3

nisi

nisi ipsa jam adfit gangræna, quæ omnem decollet auxilii spem, omnis cura adhibenda est, ut gangræna avertatur, siquidem observationes prostant, ubi per crura manantia ascites curatus est, quemadmodum Dnus Præses adhuc nuper similem habuit casum in hydropico septuaginta & quatuor annorum majoris ætatis, qui per manantia crura liberatus est. Dum igitur sub isto seri profluvio, quod stupendum esse solet, & omne per illas crurum rupturas emanare serum videtur cum insigni virium deperditione, cuticula omnis sub vesicularum seu pustularum formâ secedit, & sic crura undiq; madida rubentia & erosa, tunc ros Fleisch apparent, sæpè non sine doloribus, in tali casu providè procedendum, & omnis adhibenda cura ne inflammatio augeatur, eamqve presso pede excipiat gangræna, hinc talia non adhibenda esse censeo, quibus serum cohiberi debeat, nam aut inanis hicce labor est, aut si id obtineatur, inflammationes majores inde fiunt, & si non pessima tandem ulcera insequuntur, nam serum stagnans morâ suâ exedit, & cutis musculosas partes easqve exulcerat, quod autem non fit, si serum non cum vi cohibetur. Interim juvat iis uti, quæ inflammationibus externè & quidem ita conveniunt, ut sine crusta blanda exsiccatio fiat, quemadmodum hinc & Aqua Calcis Vivæ cum Spiritus Vini Camphorati non nihil mista tepidè applicata convenit, & insuper crura inter stragula nec nimis calida teneantur, nec ita ut frigus ea lædat, sic aliquando periculum è cruribus manantibus ordinario proveniens cum ægri salute avertitur.

Th. XLV.

❁ (39) ❁
THES. XLV.

Dum autem hæc aguntur etiam corroborantia & confortantia ordinanda sunt, quæ tam in initio quam progressu morbi ejusque declinatione pro circumstantiarum ratione conveniunt, quibus & sanguini & humoribus circulantibus & partibus laxatis addatur robor, inter ea suam merentur laudem Martialia & imprimis Limat. martis cruda; hæc languenti in circulo sanguini addit stimulum, & ipsius & lymphæ lentorem corrigit, acidum ordinariò peccans infringit, & ad obstructions referandas sat efficax est, quemadmodum hinc etiam pulvis cachecticus Qvercetani, Hartmanni, antimonium, itidem diaphoret. martiale salutarè corroborandi vi pollent. Hisce jungi possunt amara, tum chalybi mista, tum solitariè exhibita, ex Absynthio, Centauro minore, carduo benedicto, marrubio, becabunga, nasturtio, cortice fraxini & tamarisci, radice amaræ dulcis, scolopendrio, fumaria &c. & Aromaticis, Galanga, Zedoaria, Macis floribus & similibus, quæ omnia egregii sunt effectus pro scopo indicato, & sub variâ vel essentiarum vel extracti vel infusi vel decocti formâ exhiberi possunt; ast non universalia habenda sunt, sed notandum venit, quod, si aliquando causa ascitis calida sit, qualis in biliosis notatur, nec chalybis nec amarorum usus sit tutus, sed tunc præstent ea, quæ ex acidis petuntur, quemadmodum tales circumstantiæ sic etiam in usu diureticorum, non æque alkalia cum felici successu admittunt;

tunt; sed duplicata magis salia & potissimum nitrosa. De quibus autem pluribus agere dissertationis limites non permittunt, præterea cum non quotidiana hæc ascitis causa sit, sed sufficiat, hic tantum digito attigisse, quod prout causa morbi variat, ita & omnia in ascite convenientia remedia variare & inter confortantia sic pariter aliam quam chalybeata & amara ordinari debeant.

THES. XLVI.

Ad fontem diæticum in curatione hydro-
pis quoque accedendum est, hic præscribit regulas
circa sex res non naturales observandas, quæ fac-
cilè determinantur, si modo respectus habeatur
ad causas procatarticas, quibus productum ma-
lum est. Inter eas autem desideratissima res est
hydropicis potus, nam siti adeo horrendâ sæpius
vexantur, ut quo plus sunt pota, plus sitiantur aquæ;
hinc optimum consilium est, ut à potu pro possi-
bili abstineat æger, siquidem observatione Ric-
verii & Sydenhamii constat, potus abstinentia
hydropicos esse sanatos, cum autem omni potu ca-
rere nequeant, hinc potus sit diureticus & tenuis
or, & potissimum vinum generosum aperientibus
diureticis & amaris herbis prius infusum, & à ce-
revisiâ aut alio potu refrigerante abstineat, aut bi-
bat eam admodum parcè cum liqvores minus ge-
nerosi, juxta Sydenham & quotidianam experien-
tiam, aquis non nihil incrementi dent, nisi cir-
cumstantiæ intercurrent, quæ cerevisiam magis
quam

quam vinum admittunt, si v.g. ex acie humorum spasmos frequentes & insignes inducente hydrodrops factus sit, ibi liqvores minus generosi magis conveniunt, quanquam ego non æque cerevisiam, sed potius aquæ calidæ & Theæ potum svaderem, quæ fiti simul fallendæ inservit securius, quam quæ ad eam fallendam ex acidis aut aliis spirituosis commendari solent, quamquam in casu posteriori indicato fitis non adeò magna esse soleat.

THES. XLVII.

Ut autem ad potum & cibum habenda ratio, & sic in reliquis rebus non naturalibus, ita quoque aer in curatione urget considerationem, hic fit calidus & purus pro possibili, & si fieri potest mutetur aer insatubris cum salubriori, & aeris mutationem talem, & in tali libero aere exercitium, quale quale demum æger ferre possit, apprime salutarem esse tanquam certissimo experimento edoctus asserit *Sydenham tract. de hydrope p. 619.*

THES. XLVIII.

Quando jam curatus æger est, non securus fit restitutus, nam facile corripitur recidivâ, hinc accuratissima servanda diata est, & ut in cibus ita quoque in potu summa habenda est circumspectio, & ut necesse est, ut crassæ & recentes cerevisiæ vitandæ, ita à spiritus vinosi usu planè abstinentum est, & de cætero confortantibus & corroborantibus adhuc post restitutionem aliquamdiu continuandum est.

F

TH. XLIX.

THES. XLIX.

Ceterum etiam adhuc paucissimis notasse
sufficiet, quod si hydrops ascites ex obstructio-
ne mensium vel hæmorrhoidum vel aliarum con-
suetarum excretionum imminet, aut oboria-
tur, principalis cura initio ad hæc obstructio-
nes dirigenda sit, quarum curatione sic simul &
avertitur & tollitur hydrops, quæ omnia in ge-
nere non ita determinari possunt, ac curationes
ad individua instituendæ requirunt maturum

Medici judicium, & medicamentorum
usum circumspe-
ctum.

TANTUM.

S. D. G.

XLIX

119:1

Rostock, Diss., 1715-23

ULB Halle
005 016 037

3

TA → OL

nr 1+3 Stück verknüpft

26.
Q. D. B. V.
DISSERTATIO SOLENNIS MEDICA
DE

HYDROPE ASCITE,

OVAM

1715/2.
DIVINO ADSPIRANTE NUMINE,
IN ILLUSTRIS AD VARNUM ACADEMIA,
GRATIOSISSIMÆ FACULTATIS MEDICÆ CONSENSU,
PRÆSIDE

PRO-DECANO SPECTABILI,

**DN. JOH. ERNESTO
SCHAPERO,**

MED. D. E. JUSQUE PROFESS. DUC. PUBL. PRIM. & ORD.
CELEBERRIMO, FACULTATIS SUE SENIORE, SERENISS.
DUCIS REGENTIS MECKLENBURGICI CONSILIARIO
AULICO ATQUE ARCHIATRO,
PATRONO, PRÆCEPTORE ac EVERGETA, OMNI
OBSERVANTIÆ ET HONORIS CULTU AD BISTA COLENDO.

PRO LICENTIA

SUMMOS IN ARTE MEDICA HONORES, IN
SIGNIA ET PRIVILEGIA, MORE MAJORUM LEGITIME
ET SOLENNITER CAPESSENDI

DIE IV. APRIL. A. MDCCXV. IN AUDITORIO MAJORI
Horis ante & Pomeridianis publico Eruditorum
Examini submittit

**CAROLUS NICOLAUS
EGGBRECHT,**

Stralsfund. Pomeran.

ROSTOCHII, Typis JOH. WEPPLINGI. SER. PRINC. & ACAD. Typogt.